

PODSTAWOWE FORMY GASZENIA POŻARÓW

Gaszenie pożarów to wiele skomplikowanych czynności zależnych od rozwoju sytuacji. Można powiedzieć, że zawsze przebiega inaczej, bo nie ma dwóch identycznych zdarzeń, dwóch pożarów, które rozwijałyby się w taki sam sposób. Niemniej, w celu przygotowania się do skutecznych działań gaśniczych wykorzystujemy pewne podobieństwa, powtarzalne zjawiska i konstruujemy formy, które pozwalają nam osiągnąć umiejętności umożliwiające pokonanie zagrożenia. W walce z pożarami wyróżniamy dwie podstawowe formy: natarcie i obronę.

Natarcie

Jest to główna metoda walki z pożarem, która polega na bezpośrednim działaniu na ogniska pożaru środkami gaśniczymi. W metodzie tej chodzi o przerwanie procesu palenia. Skuteczność natarcia, a więc szybkość przerwania procesu palenia zależy od wielu czynników:

- właściwego doboru środków gaśniczych,
- umiejętności wprowadzenia środków gaśniczych do środowiska pożaru,
- zastosowania sprzętu gaśniczego o właściwych parametrach takich jak: wydajność, ciśnienie, zasięg, w przypadku piany gaśniczej - liczba spienienia,
- zapewnienia ciągłości podawania środka gaśniczego.

Natarcie może być prowadzone w różny sposób. Generalnie rozróżniamy natarcie: zewnętrzne i wewnętrzne.

Natarcie zewnętrzne prowadzimy podczas gaszenia pożarów silnie rozwiniętych. Wszędzie tam, gdzie działanie wewnątrz obiektu jest już niemożliwe. Mamy z nim do czynienia najczęściej podczas pożarów budynków inwentarskich i stodoł.

Natarcie wewnętrzne stosowane jest wszędzie tam, gdzie możliwe jest operowanie prądami gaśniczymi wewnątrz pomieszczeń. Najczęściej czynimy to w murowanych budynkach mieszkalnych, piwnicach itp. Prowadzenie natarcia wewnętrznego wymaga znacznie lepszego przygotowania prądowników, o czym pisałem w poprzednich artykułach tego cyklu.

Natarcie ze względu na rozmieszczenie stanowisk gaśniczych dzieli się także na: frontalne, oskrzydłające i okrężające.

Natarcie frontalne (zwane także czoło wym.) polega na skierowaniu prądów gaśniczych na front (czoło) pożaru. Ma ono na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się pożaru na jego froncie, wzdłuż osi rozwoju pożaru. W tym przypadku siły i środki nie mogą być przegrupowywane i kierowane do innych zadań.

Natarcie oskrzydłające stosuje się, gdy występują trudności z prowadzeniem natarcia frontального. Zajmuje się wówczas pozycje po jednej stronie czoła (natarcie jednostronne) lub po obydwu stronach czoła pożaru (natarcie dwustronne). Jego zadaniem jest zawężenie czoła pożaru.

Natarcie okrężające jest najbardziej skuteczną formą działań gaśniczych. Polega na prowadzeniu akcji gaśniczej na całym obwodzie pożaru. Przy natarciu okrężającym wymagane jest jednak posiadanie wystarczającej ilości sił i środków.

Obrona

Jest to druga metoda działań taktycznych polegająca na kierowaniu środków gaśniczych na obiekty zagrożone pożarem. W zależności od potrzeb i ukierunkowania zadań obronę dzielimy na trzy rodzaje: obrona bliższa, obrona dalsza (zwana osłoną), obrona przez opóźnianie (zwana manewrową).

Obrona bliższa polega na ochranianiu obiektów bezpośrednio zagrożonych działaniem ognia, a więc ma nie dopuścić do rozprzestrzeniania się ognia. W działaniach ratowniczych prowadzonych przez OSP najczęściej obronę bliższą prowadzimy poprzez schładzanie przyległych budynków prądami wody lub pokrywanie zagrożonych obiektów warstwą piany gaśniczej.

Obrona dalsza ma na celu ochranianie obiektów zagrożonych przez ognie lotne lub wybuchy. Jej głównym zadaniem jest niedopuszczenie do tworzenia nowych ognisk pożaru.

Obrona przez opóźnianie ma za zadanie zmniejszenie intensywności spalania płonącego materiału, a tym samym rozprzestrzenienia się pożaru. Stosujemy ją wówczas, gdy dysponujemy zbyt małym potencjałem sił i środków i nie możemy prowadzić skutecznego natarcia. Prowadzone działania polegają wtedy na tłumieniu płomieni na froncie pożaru, obniżaniu temperatury płonącego materiału, ochładzaniu materiałów przylegających do strefy spalania.

Prowadząc obronę tworzymy tak zwaną linię obrony. Linia obrony bliższej przebiega wzdłuż zajętych stanowisk w bezpośrednim sąsiedztwie zagrożonych obiektów, stanowiska zaś winny być rozlokowane nie rzadziej niż co 20 m. Linia obrony dalszej przebiega na granicy obiektów zagrożonych pośrednio, a odległości między stanowiskami nie powinny przekraczać 30 m.

Prądy wodne

Prądy wodne dzielą się na zwarte i rozproszone, zaś wśród rozproszonych wyróżniamy kropliste i mgłowe.

Zwarte prądy wodne charakteryzują się znacznym zasięgiem, dużą energią mechaniczną i małą punktową powierzchnią gaszenia. Są to pozytywne cechy, które umożliwiają nam działanie w przypadkach, gdy dojdzie do źródła ognia jest niemożliwe lub utrudnione. Możliwość skierowania wody w jeden punkt pozwala nam na mechaniczne zbijanie płomieni. Prądy zwarte mają jednak swoje wady. Zasadnicza wada to duże straty wody. Ponadto nie wykorzystane masy wody obciążają konstrukcję budynku i powodują znaczne straty pośrednie (niszczenie urządzeń i materiałów wrażliwych na działanie wody).

Prądy kropliste służą do jednoczesnego gaszenia dużych powierzchni. Wykorzystywane są tam, gdzie nie zachodzi potrzeba używania prądów zwartych. Ich działanie to przede wszystkim odbieranie z płonącego materiału ciepła niezbędnego do procesu parowania. Zalecane są do gaszenia materiałów rozdrobnionych i strzępiastych. Powodują znacznie mniejsze straty pośrednie.

Prądy mgłowe mają zdolność działania w przestrzeni. Stosowane są w podobnym zakresie, co prądy kropliste. Można je ponadto wykorzystywać do gaszenia cieczy palnych lżejszych od wody. Stosuje się je także do oddymiania, wytrącają bowiem dym z atmosfery. Ich głównymi zaletami są: powodowanie bardzo małych strat pośrednich i minimalne zużycie wody.

Operowanie prądami gaśniczymi

Aby skutecznie i bezpiecznie operować prądami gaśniczymi, warto przypomnieć sobie niektóre doświadczalnie i praktycznie wypracowane zasady:

1. Strumień kierujemy w miejsce najbardziej zagrożone, stwarzające możliwość rozszerzenia się pożaru.
2. Prąd należy kierować możliwie najbliżej od pożaru miejsca, stanowisko zaś powinno być umieszczone na równi lub wyżej niż płonący materiał.

3. Płonące powierzchnie pionowe gasi się w kierunku z góry na dół. W ten sposób do gaszenia dolnych partii ściany wykorzystujemy ściekającą wodę.
4. Nie wolno działać prądem wody na silnie ogrzane elementy konstrukcji nośnej budynku, aby nie spowodować zawalenia się konstrukcji.
5. Mocno rozgrzane elementy stalowe, betonowe, żelbetonowe należy schładzać stopniowo, najlepiej przy wykorzystaniu prądów kroplistych.
6. Materiały sypkie i rozproszone gasi się prądami rozproszonymi.
7. Aby uniknąć rozprzestrzeniania się pożaru przez otwory okienne i drzwiowe, należy podczas prowadzenia natarcia cacy czas je osłaniać prądami wody.
8. Uwaga! Nie wolno kierować prądów gaśniczych na urządzenia i instalacje elektryczne przed odcięciem dopływu energii elektrycznej.

Współdziałanie stanowisk gaśniczych. Warunkiem koniecznym do skutecznego prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych jest posiadanie odpowiedniej ilości sił i środków. Nie jest to jednak warunek jedyny. Można dysponować dużą liczbą prądów gaśniczych, a nie uzyskać pożądanego efektu. Warunkiem powodzenia akcji jest także prawidłowe wykorzystanie sił i środków oraz prawidłowa koordynacja działań. W przypadku działania kilku prądów wody, ich działanie powinien koordynować dowódca lub wyznaczony przez niego prądownik.

Niezbędna jest także ciągła współpraca prądowników. Każdy strażak operujący prądem wody powinien mieć cały czas kontakt ze swoim sąsiadem. Współdziała nie ma szczególne znaczenie w przypadku gwałtownej zmiany sytuacji pożarowej, a mianowicie: wzrostu intensywności rozwoju pożaru lub nagłego niebezpieczeństwa. Dobra współpraca prądowników nie tylko zwiększa bezpieczeństwo i przyspiesza efekt gaśniczy, ale także pozwala na znacznie oszczędniejsze zużywanie środków gaśniczych i sprzętu.